

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Z OBSAHU:

- | Očekávaný balíček Fit for 55 |
- | Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích |
- | Přínos jaderné energie s ohledem na uhlíkovou neutralitu |

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

Unie pokračuje v politickém zápasu o podobu taxonomie udržitelných financí v době, kdy byl již přijat klimatický zákon, slovy místopředsedy Komise Timmermanse, „zákon zákonů.“ Po vlně kritiky k přípravám Platformy pro udržitelné finance, zaslala Evropská komise jejím členům dopis, podle kterého by měly členské státy mít větší pravomoc při definování kritérií pro činnosti považované za environmentálně udržitelné. Více než 90 neziskových organizací žádá Evropský parlament o pozdržení harmonogramu do té doby, než bude zveřejněn návrh revize směrnice o obnovitelných zdrojích a strategie EU v oblasti lesnictví. V Evropském parlamentu byla již prodloužena možnost členů výborů ENVI/ECON vyjádřit zájem o odmítnutí delegovaného aktu do 15. července, ale prozatím není vůle prodloužit o dva měsíce lhůtu pro provedení kontroly, toto rozhodnutí bude muset učinit až vedení Parlamentu.

Zelené investice byly také tématem přípravného jednání pro 26. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP 26), které proběhlo s mnoha potížemi online. Ačkoliv portugalské předsednictví v Radě EU uvítalo dosažený pokrok, výkonná tajemnice Rámcové úmluvy Patricia Espinosová vyjádřila velké zklamání z absence jasného plánu pro avizované investice do zelených technologií a infrastruktury v zemích globálního Jihu (tzv. rozvojové země). Po Konferenci o budoucnosti Evropy, představující občanům evropské iniciativy na ochranu životního prostředí a postupného opouštění uhlí jako zdroje energie, uspořádala Komise Klimatický pakt, který má zapojit i lokální ekonomiky. Na následujících stránkách najdete, jaké legislativní návrhy Komise pro dosažení 55% emisního cíle v červenci vydá.

Příjemné čtení a léto přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Freeimages.com.

Očekávaný balíček
Fit for 55

Cena uhlíku

OČEKÁVANÝ BALÍČEK FIT FOR 55

Dne 14. července Evropská komise představí balíček Fit for 55. Jeho smyslem je přizpůsobit právní předpisy v oblasti klimatu a energetiky novému 55% emisnímu cíli EU do roku 2030. Součástí balíčku bude posouzení dopadů na úrovni EU.

Se záměrem dosáhnout čistých nulových emisí do roku 2050 se v prosinci loňského roku členské státy dohodly na zpřísnění střednědobých klimatických závazků EU. Předchozí emisní závazek EU pro rok 2030 byl nahrazen novým cílem pro čisté snížení emisí skleníkových plynů, a to alespoň o 55 % ve srovnání s rokem 1990.

V souvislosti s posílenými ambicemi je nyní nezbytné uvést do souladu právní předpisy v oblastech klimatu a energetiky. Nastavení nového emisního cíle bude vyžadovat rozsáhlé změny zejména v sektorech dopravy, budov, energetiky, energeticky náročného průmyslu či využívání půdy a lesnictví.

Očekává se, že v polovině července Evropská komise předloží 11 legislativních návrhů: **revizi schématu EU ETS**, vč. revize směrnice týkající se letectví a námořní dopravy; **mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM)**; nařízení o sdílení úsilí; revizi směrnice o **zdanění energetických produktů a elektřiny**; změnu směrnice o obnovitelných zdrojích energie; změnu směrnice o energetické účinnosti; revizi nařízení o zahrnutí emisí a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy a lesnictví (LULUCF); revizi směrnice o zavádění infrastruktury pro alternativní pali-

va; revizi nařízení pro standardy CO₂ pro osobní automobily a lehká užitková vozidla; udržitelná letecká paliva a zelený evropský námořní prostor.

Revize jednotlivých právních předpisů by ve svém výsledku měla tvořit komplexní celek opatření, která na sebe vzájemně navazují a jsou v souladu s klíčovými principy politiky EU v oblasti klimatu.

Očekávaný balíček
Fit for 55

Cena uhlíku

CENA UHLÍKU

Schéma obchodování s emisemi (EU ETS) považuje Evropská komise za „základní kámen“ politiky EU v boji proti změně klimatu a klíčový nástroj pro nákladově efektivní snižování emisí skleníkových plynů. Prostřednictvím tohoto tržního mechanismu se podařilo stanovit cenu uhlíku. Nyní jej v rámci revize zamýšlí rozšířit na další oblasti.

Tento záměr avizovala Komise již dříve. Chce tak rozšířit obchodování s emisními povolenkami na sektory silniční dopravy a budov. Tato možnost se však během květnového summitu nesetkala s pozitivním ohlaselem u většiny členských zemí EU. Někteří z účastníků sdíleli obavy, že zavedení tržního mechanismu v těchto sektorech bude mít negativní dopad zejména na ekonomicky slabší občany EU. Vyjádřili přesvědčení, že spíše než tržní mechanismus jsou pro tyto sektory vhodná opatření regulatorního rázu.

První místopředseda Evropské komise Frans Timmermans v této souvislosti vyslovil názor,

že rozšíření EU ETS na odvětví silniční dopravy a budov musí být doprovázeno zvláštním fondem, který bude zohledňovat dopad na nejzranitelnější občany EU. Stejně jako německá kancléřka Angela Merkelová je i on přesvědčen, že k dosažení emisních cílů v těchto sektorech je zapotřebí využít jak tržního přístupu obchodování s emisemi, tak i emisních norem.

Zároveň zdůraznil, že cíl 55% snížení emisí skleníkových plynů je jasný, a pokud se na něm tato odvětví nebudou podílet, snížení by se muselo realizovat jinde.

Ředitelka DG Trade Sabine Weyandová v souvislosti s navyšováním klimatických ambicí uvedla, že do budoucna bude nutné snižovat počet povolenek, jelikož tak lze regulovat jejich cenu.

V širším mezinárodním rozměru přináší stanovení ceny uhlíku další výzvy. Se schématem obchodování s emisními povolenkami je úzce propojen **mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích** (CBAM), jehož návrh je také součástí balíčku Fit for 55.

**Mechanismus
uhlíkového vyrovnání
na hranicích EU****MECHANISMUS UHLÍKOVÉHO
VYROVNÁNÍ NA HRANICÍCH EU**

Součástí očekávaného balíčku Fit for 55 dále bude návrh na vytvoření mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM). Cílem tohoto opatření je zabránit úniku uhlíku a zároveň řešit situaci ohledně globálního nacenění uhlíku.

Evropská komise se chystá navrhnout mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích v odvětvích jako je výroba elektřiny, oceli, hliníku, cementu a hnojiv, a to jako kompenzaci za cenu uhlíku v EU. Pokud by však dovážené zboží v zemi původu podléhalo nacenění uhlíku, mohli by dovozci požádat o příslušnou slevu (resp. osvobození od platby) odpovídající již provedené úhradě za deklarované emise. Příjmy z mechanismu CBAM by měly být využity jako nový vlastní zdroj do rozpočtu EU.

Podmínkou pro zavedení CBAM je jeho kompatibilita s pravidly Světové obchodní organizace (WTO). Nově nastavená pravidla musí zajistit rovné zacházení s dovozy a domácí produkcí, což by vyžadovalo postupné ukon

čení bezplatně přidělovaných emisních povolenek pro dotčená průmyslová odvětví. S takovým postupem však nesouhlasí zastupci průmyslu a některé členské země, a tak se hlubší debata o případném ukončení bezplatných povolenek teprve očekává. Průmyslová asociace BusinessEurope ve vyjádření datovaném dne 22. června upozorňuje Evropskou komisi na nerovné podmínky na globálním trhu a zvýšené riziko úniku uhlíku (převod výroby do zemí, kde platí méně přísná omezení emisí), což ve svém důsledku může způsobit nárůst globálních emisí.

Platforma Climate Friendly Materials v této souvislosti předložila **analýzu** souvisejících ekonomických, právních a administrativních omezení mechanismu CBAM, která zvyšují riziko úniku uhlíku. Analýza předjímá, že tato situace může vést k pokračování přidělování bezplatných povolenek a k nedostatečným investicím do dekarbonizace. Jako možné (alternativní) řešení navrhuje kombinaci poplatku na klima vybíraného z výroby a dovozu základních materiálů, který by vycházel z mechanismu CBAM, a bezplatného přidělování povolenek konvenčním zařízením, která předloží plány na přechod ke klimatické neutralitě. Zároveň by byly uzavírány uhlíkové

kontrakty CfD (Contract for Difference) na pokrytí zvyšujících se investičních nákladů v souvislosti s úsilím o klimatickou neutralitu. Přijetí návrhu na zavedení CBAM v Radě bude vyžadovat podporu kvalifikované většiny. Na rozdíl od Evropského parlamentu, který vytvoření CBAM podpořil a prosazuje jeho postupné zavádění počínaje rokem 2023, členské státy zatím shodu nenašly. Širší podporu pro nové opatření Evropská unie zatím nenašla ani na mezinárodní scéně. Zejména velcí znečišťovatelé jako Čína a Indie považují hraniční poplatek za překážku zahraničního obchodu. Devět zemí, včetně USA, Turecka a Ruska již vzneslo své připomínky v rámci WTO.

Německý *think tank* Germanwatch ve **studii** zveřejněné v červnu uvádí, že záměr EU na zavedení CBAM již přinesl pozitivní impuls v diskusi s obchodními partnery ohledně změny klimatu. Studie doporučuje, aby EU přistoupila k úpravě uhlíkových hranic spíše kooperativně než konfrontačně, přičemž výnosy z CBAM by mohly být mj. přerozděleny mimo EU, zejména do zemí s nízkými příjmy, na které by se mechanismus CBAM vztahoval.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Odstranění přímých
i nepřímých dotacíODSTRANĚNÍ PŘÍMÝCH
I NEPŘÍMÝCH DOTACÍ

Více jak čtyřicet subjektů, zahrnujících obchodní organizace, think tanky a nevládní organizace, zaslalo začátkem června Evropské komisi **společné prohlášení**, ve kterém požadují, aby v rámci revize směrnice o zdanění elektřiny a energetických produktů (ETD) navrhla zrušení přetrvávajících dotací do fosilních paliv.

Iniciátoři výzvy odhadují, že přímé i nepřímé dotace do fosilních paliv dosahují v Evropské unii ročně částky zhruba 35 miliard eur. Upozorňují na skutečnost, že neexistuje žádná obecně přijatá definice toho, co vše představuje dotaci do fosilních paliv, což způsobuje netransparentnost a umožňuje různé formy jejich podpory.

Současná **směrnice o zdanění elektřiny a energetických produktů** z roku 2003 stanoví minimální daňové požadavky na úrovni EU, nicméně umožňuje daňové zvýhodnění, resp. osvobození v sektorech komerčního letectví,

námořní dopravy, výroby energie či těžby uhlí, zemního plynu a ropy.

Za skryté dotace považují iniciátoři výzvy např. minimální nastavení limitů pro znečištění v souvislosti s přidělováním veřejné podpory či výjimky v rámci schématu obchodování s emisními povolenkami.

Signatáři prohlášení vyzývají ke zdanění

všech energetických produktů v závislosti na obsahu CO₂ a požadují důsledné uplatňování zásad znečišťovatel platí a významně nepoškozovat (DNSH), a to v souvislosti se všemi hospodářskými činnostmi.

Návrh na revizi směrnice ETD z roku 2003 předloží Evropská komise v rámci balíčku Fit for 55. K přijetí revidovaného znění bude v Radě EU zapotřebí **jednomyslné** hlasování.

Rizika ESG

RIZIKA ESG

Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) **zveřejnil** dne 23. června zprávu o řízení a dohledu rizik v oblasti životního prostředí, sociálních záležitostí a správy a řízení společností (ESG) pro úvěrové instituce a investiční firmy.

Zpráva vymezuje společné definice rizik ESG a identifikuje metody hodnocení, které jsou potřebné pro efektivní řízení rizik. Bankám a dohledovým orgánům doporučuje, aby začlenily rizika ESG do svých obchodních strategií či řízení rizik a dohledu včas. Zároveň stanoví základy pro obecné zásady dohledového orgánu týkající se rizik ESG.

Faktory ESG, zejména změna klimatu, mohou mít významný dopad na společnosti a na investovaná aktiva, z čehož vyplývají finanční rizika. Zpráva se proto zaměřuje na odolnost finančních institucí vůči dopadu rizik ESG v různých časových horizontech a vyzývá banky a orgány dohledu k včasným proaktivním opatřením. Časový horizont posouzení odolnosti obchodních modelů dopo-

ručuje prodloužit na minimálně desetileté období, aby se sledovaná rizika zachytila.

S ohledem na návaznost na strategii udržitelného financování byla zpráva o řízení a dohledu rizik ESG předána Evropskému parla-

mentu, Radě a Evropské komisi. Závěry a doporučení zprávy využije EBA jako základ pro vypracování pokynů pro banky a orgány dohledu k řízení rizik ESG.

Revize nařízení TEN-E

REVIZE NAŘÍZENÍ TEN-E

Ministři pro energetiku se dne 11. června dohodli na **obecném přístupu** Rady EU k navrhované revizi nařízení o transevropských energetických sítích (TEN-E).

Návrh revize nařízení TEN-E předložila Evropská komise v prosinci loňského roku. S cílem dosažení klimatické neutrality EU do roku 2050 se zaměřila na modernizaci, dekarbonizaci a lepší propojení přeshraniční energetické infrastruktury EU. Revidovaná pravidla by měla podpořit úlohu elektrifikace v budoucím energetickém mixu a napomoci dekarbonizaci plynárenského sektoru.

Revize nařízení TEN-E identifikuje 11 prioritních koridorů a 3 tematické oblasti, které je třeba rozvíjet a propojovat, což mají zajistit projekty společného zájmu (PCI) financované z nástroje pro propojení Evropy (CEF) na období 2021 až 2027. Revidovaná pravidla aktualizují kategorie infrastruktury způsobilé pro finanční podporu. S odkazem na dekarbonizaci je kladen důraz na pobřežní přeno-

sovou soustavu elektrické energie, vodíkovou infrastrukturu a inteligentní sítě.

Rada se rozhodla zavést povinná kritéria udržitelnosti pro všechny projekty a ukončit podporu nových projektů v oblasti zemního plynu a ropy. Zavádí přechodné období do konce roku 2029, během kterého by bylo možné aktiva určená specificky pro vodík převedená ze zemního plynu použít pro přepravu nebo skladování předem definované směsi vodíku se zemním plynem nebo biometanem. Cílem je postupně dekarbonizovat toto odvětví a zvýšit podíl plynů z obnovitelných zdrojů v potrubích.

Dále Rada navrhuje zahrnout do oblasti působnosti revidovaného nařízení některé typy elektrolyzérů, které přispívají k udržitelnosti. Tyto elektrolyzéry musí v rámci daného projektu představovat kapacitu nejméně 100 MW, přičemž jejich produkce musí splňovat konkrétní požadavky na úspory emisí skleníkových plynů během celého životního cyklu.

Členské státy se rovněž dohodly na zjednodušení a urychlení povolenacích postupů.

Obecný přístup bude sloužit jako výchozí pozice Rady při jednání s Evropským parlamentem v rámci dialogu. Předpokládá se, že v návaznosti na schválení vstoupí revidované nařízení o transevropských sítích v platnost v roce 2023.

V současné době se připravuje pátý seznam projektů přeshraniční energetické infrastruktury společného zájmu (PCI), které získají prioritní status. Finální seznam projektů by Evropská komise měla představit do konce roku. Rada a Evropský parlament v případě nesouhlasu mohou návrh zablokovat jako celek. Projekty jsou vybírané podle současného nařízení TEN-E s aktualizovanou metodikou, která zahrnuje „posílená kritéria udržitelnosti“. V letošním roce v oblasti zemního plynu aspirují na zařazení projekty v hodnotě zhruba 75 miliard eur.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Přínos jaderné
energie s ohledem
na uhlíkovou
neutralitu

PŘÍNOS JADERNÉ ENERGIE S OHLEDEM NA UHLÍKOVOU NEUTRALITU

V červnu se v bruselském prostoru rozvířila debata o možnostech využití jaderné energie v dosahování cílů Zelené dohody pro Evropu a klimatické neutrality.

První z nich se konala 9. června a konkrétně se věnovala potenciálu malých modulárních reaktorů. Evropská komise ve svém sdělení "Čistá planeta pro všechny" uvedla, že jaderná energie bude spolu s obnovitelnou energií základem nízkouhlíkového energetického mixu, jehož cílem je dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2050. Tento ambiciózní cíl znamená, že v jaderném odvětví je třeba investovat, ať už do přípravy na dlouhodobý provoz stávajících zařízení, nebo do výstavby nových reaktorů. V této souvislosti se ve světě staly předmětem velkého zájmu právě malé modulární reaktory (SMR) jako doplněk velkých energetických reaktorů.

Panelisté semináře organizovaného francouzským členem Evropského parlamentu **Christphem Grudlerem** se shodli, že EU má

v jaderném odvětví jedinečné odborné znalosti a může hrát klíčovou roli při vývoji SMR. K zajištění a efektivnímu vedení rozvoje SMR v EU je podle účastníků zapotřebí silný dialog mezi evropskými zúčastněnými stranami. Hlavními tématy k řešení na evropské úrovni by měly být technologická připravenost, har-

monizace regulačních rámců, nástroje financování, přijetí ze strany veřejnosti, výzvy v oblasti výzkumu a vývoje a mimo jiné konsolidace průmyslového hodnotového řetězce. Svého zástupce na semináři měla i Skupina ČEZ, konkrétně Petra Závodského, který přednesl perspektivu SMR z pohledu

[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[UDÁLO SE
V BRUSELU](#)[FAQ](#)

Přínos jaderné energie s ohledem na uhlíkovou neutralitu

potenciálního uživatele.

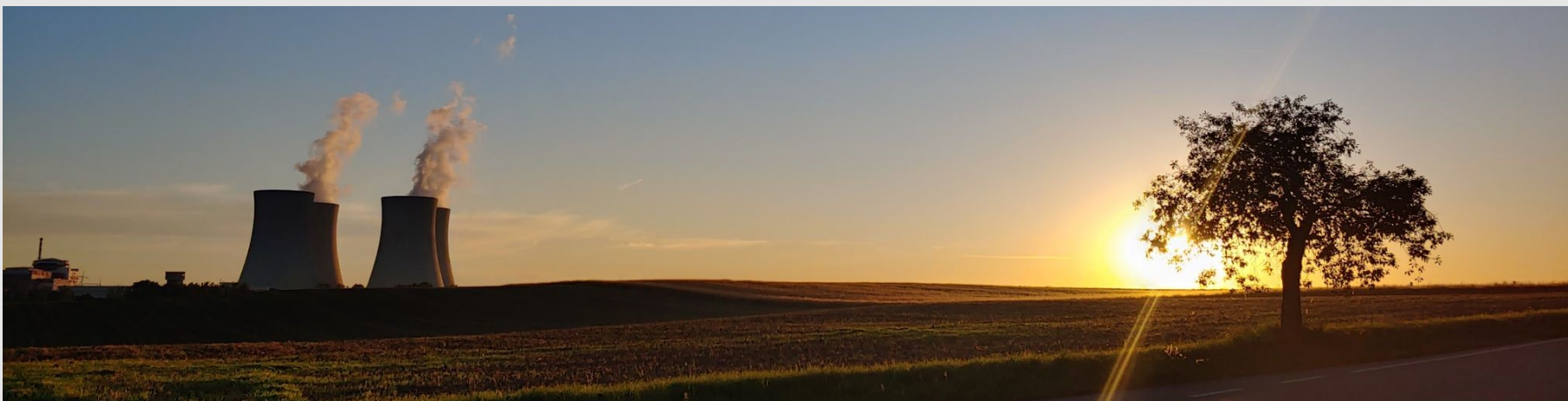
V následujícím týdnu se pak konala další zajímavá akce věnovaná jaderné energetice, konkrétně dvoudenní konference nazvaná NuclearEurope 2021. Diskutující v rámci úvodního panelu zdůraznili roli, kterou jaderná energetika musí hrát v rámci dekarbonizace a fakt, že bez jaderné energetiky obtížně dosáhneme ambice klimatické neutrality do roku 2050. Zástupce Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA) pak zdůraznil, že země EU jsou světovými premianty v oblasti jaderné bezpečnosti a příslušných standardů a je nezbytné, aby se evropské know-how nejen nadále rozvíjelo, ale aby se rovněž osvědčené postupy implementovaly

v sousedních zemích mimo EU.

Druhý panel v rámci prvního dne, moderovaný Alicí Horákovou ze Skupiny ČEZ, se věnoval veřejnému mínění o jaderné energetice. Výstupem panelu byla otevřená debata o klíčových otázkách, které ovlivňují současnou společnost, a o tom, jak tyto otázky ovlivňují názor lidí na jadernou energii a energetiku jako celek. Konkrétně se panelisté shodli, že pokud debatujeme na téma jaderné energetiky s veřejností, musíme debatu zasadit do kontextu témat jako je změna klimatu, genderová vyváženost, zapojení mladých lidí a angažovanost místních komunit. Právě větší zapojení žen, mladých lidí a komunit panelisté identifikovali jako klíčové výzvy, kterým

se jaderný sektor musí aktivněji věnovat.

Cílem posledního panelu, který se konal druhý den konference, bylo posoudit, jak jaderná energie zapadá do revidovaných cílů EU v oblasti klimatu. Debata se zaměřila na výhody, které může jaderná energie přinést, a to zejména v otázkách klimatických cílů, cenové dostupnosti a bezpečnosti dodávek. Účastníci panelu se shodli na tom, že jaderná energetika je klíčovou součástí evropské dekarbonizované energetiky, avšak pro její další rozvoj je třeba nastavit přívětivé regulační prostředí a trh, který efektivně stanoví cenu uhlíku a vyšle cenový signál motivující investory k dekarbonizaci.

Cestovní mapa IEA
směrem k čisté nule
v roce 2050

CESTOVNÍ MAPA IEA SMĚREM K ČISTÉ NULE V ROCE 2050

Mezinárodní energetická agentura (IEA) představila v polovině letošního května rozsáhlou studii hledající cesty k nulovým emisím z energetiky v horizontu roku 2050. Stručné představení tohoto ambiciózního díla se stalo námětem pro dnešní článek.

V čem je tato studie výjimečná, na co se především zaměřuje?

Podle IEA je studie s názvem „**Net Zero 2050: a Roadmap for the Global Energy Sector**“ vůbec prvním detailním zpracováním cesty k čistě bezemisnímu energetickému systému v horizontu roku 2050, jenž zároveň zaručí stabilitu a cenovou dostupnost energetických dodávek, univerzální přístup k energii a rovněž přispěje k silnému ekonomickému růstu. Stanovuje nákladově efektivní a ekonomicky produktivní cestu, na jejímž konci bude čistá, dynamická a zároveň odolná ekonomika postavená na energetice, v níž budou dominovat obnovitelné zdroje energie (například solární nebo větrné) namísto fosilních paliv.

Zpráva rovněž analyzuje klíčové otázky, kterými jsou například role bioenergie, zachycování uhlíku nebo behaviorální změny související s dosahováním nulových emisí.

Jaká základní doporučení zpráva obsahuje?

Autoři studie představili obsáhlý „seznam“ čítající přes 400 úkolů, jejichž splnění by mělo svět dovést k požadovanému cíli. Mezi ty nejradikálnější, a zároveň z pohledu tvůrců nejdůležitější patří především takřka okamžitě utnutí doposud masově rozšířených zdrojů znečištění. Časová osa tohoto útlumu by měla začít již nyní, a to zejména v podobě ukončení investic do nových projektů zaměřených na dodávky fosilních paliv, stejně jako zastavení dalších investic do uhelných elektráren. Zde je na místě připomenout, že 21. května odhlasovali **energetičtí ministři zemí G7** ukončení státního financování těchto zařízení do konce tohoto roku. Následný krok by potom měl takřka revoluční dopad. Cestovní mapa totiž doporučuje ukončit do roku 2035 prodej osobních automobilů se spalovacím motorem. Splnění těchto a stovek dalších doporučení by mělo vést k dosažení globální energetiky s nulovými emisemi v roce 2040.

Jaké konkrétní kroky by měly být podniknuty v nejbližší budoucnosti?

Ve zprávě obsažená doporučení pro nejbližší budoucnost jsou o poznání střízlivější, ale rozhodně stále velmi ambiciózní. V nejbližší budoucnosti by mělo dojít k urychlenému a masovému rozvoji veškerých dostupných ekologických a energeticky účinných technologií v kombinaci se silným globálním tlakem na urychlení inovací. Mapa například konkrétně doporučuje, aby se roční výkon solárních elektráren zvýšil na 630 GW do roku 2030. Větrné elektrárny by ve stejném horizontu měly dosáhnout výkonu 390 GW za rok. Pro lepší představu: jedná se o čtyřnásobek výkonu obou energetických zdrojů v rekordním roce 2020. IEA také ve své zprávě upozornila, že pro dosažení výše zmíněného výkonu solárních elektráren by bylo nutné každý den spustit fotovoltaické panely v objemu odpovídajícím největšímu současnému solárnímu parku. Stranou nezůstane ani energetická účinnost. Autoři doporučují zesílit tlak na její zvyšování ideálně v průměru o 4 % za rok do roku 2030. To odpovídá zhruba trojnásobku hodnot za posledních dvacet let. Veškeré tyto snahy by rovněž měly být podepřeny změnou náhledu na výzkum, a to zejména s ohledem

Cestovní mapa IEA
směrem k čisté nule
v roce 2050

na jeho podporu ze strany světových vlád. Stručně řečeno, většina krátkodobých cílů je dosažitelná pomocí již dostupných technologií. Naopak cíle vztahené k horizontu roku 2050 jsou z více než poloviny dosažitelné s využitím technologií existujících nyní pouze v podobě prototypů nebo demonstrátorů. S tímto faktem by měly státní orgány počítat a svou pozornost zacílit právě tímto směrem.

Jak by z čisté světové energetiky profitovali lidé a ekonomika?

Tvůrci studie se samozřejmě zaměřili rovněž na dopady energetické tranzice směrem k nulovým emisím na lidskou společnost a hospodářství. Nepřekvapivě spatřují v rychlém přechodu na nulové emise obrovskou příležitost pro světovou ekonomiku a současně zdůrazňují, že taková transformace musí být férová a inkluzivní, a to například v podobě podpory chudších států. Cílem tak je například zprostředkování elektrické energie 785 milionům lidí, kteří k ní v současnosti nemají přístup. Analýza vytvořená ve spolupráci s Mezinárodním měnovým fondem ukazuje, že pokud se svět vydá cestou k nulovým emisím v energetice, vzrostou do roku 2030 každoroční výdaje směřující do energetiky na 5 bilionů dolarů, což zvýší roční

celosvětový růst HDP o 0,4 %. Vzniknou také miliony nových pracovních míst v sektoru, a to jak ve státní, tak v soukromé sféře. Kromě samotné energetiky přibude příležitostí ve strojírenství, výrobě a stavebnictví. Při zahrnutí těchto přidružených oborů by globální HDP oproti současnosti vzrostlo o 4 %.

Jak bude vypadat energetika v roce 2050?

IEA ve svém článku informujícím o publikaci cestovní mapy na závěr představila vizi energetiky v roce 2050. Globální poptávka po energii by měla být přibližně o 8 % menší než v současnosti, ale zároveň sloužit více než dvakrát větší ekonomice, a především o dvě miliardy větší populaci. Téměř 90 % elektřiny bude pocházet z obnovitelných zdrojů (z toho téměř 70 % bude zaujímat solární a větrná energie). Většina zbylé energie bude pocházet z jaderné energetiky. Podíl fosilních paliv, který dnes tvoří téměř čtyři pětiny energetických dodávek, naopak klesne na jednu pětinu. Při čtení těchto plánů nezbývá než připomenout nedávné rozhodnutí německého ústavního soudu, který nezpochybnil ambiciózní cíle tamní energetické politiky, ale upozornil, že je-li skutečně vůle jich dosáhnout, musí se s transformací sektoru začít už nyní mnohem radikálněji.

